

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJÄLTE

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare

Vi gör plats för växtkraft

Krokoms kommuns styrdokument

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

POLICY – Krokoms kommuns hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 6 december 2017

För revidering ansvarar: Kvalitetssamordningsgruppen

Dokumentet gäller för: Samtliga verksamheter

Dokumentet gäller till och med: Tills vidare, nytt program antas under mandatperioden 2018-2022

Förord

Från och med den 1 januari 2015 finns regler i kommunallagen som innebär att fullmäktige under varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare.

Lagens mål är att:

- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- Öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet
- Stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas

I lagen föreskrivs att kommunens styrelser och nämnder ska utarbeta en uppföljningsplan för de privata utförare som kommunen upphandlar. De ska också se till att få information från de privata utförarna som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till de privata utförarna. Kravet på insyn och möjligheter till uppföljning ska tas med i upphandlingsdokument och ska regleras i avtalen. Detta gäller för nya avtal som tecknas med privata utförare. I propositionen noteras dock särskilt att kravet på kontroll och uppföljning inte i sig innebär att fler eller mer omfattande krav ska ställas på de privata utförarna, jämfört med kommunen själv.

I Krokoms kommun ska innevånarna kunna förutsätta att de tjänster som kommunen tillhandahåller är av likvärdig kvalitet oavsett om de utförs i egen regi eller av en privat utförare. Detta innebär att verksamheterna bör följas upp i samma omfattning och redovisas samlat, oavsett om dessa utförs i egen eller privat regi.

Programmet gäller för mandatperioden 2014 - 2018. Programmet ska omprövas och revideras under varje mandatperiod.

Innehåll

1	Bakgrund	7
1.1	Syfte med programmet	7
1.2	Giltighet.....	7
1.3	Kommunallagen.....	7
1.4	Definition av privata utförare	7
1.5	Avgränsning	8
2	Mål och riktlinjer.....	9
3	Uppföljning	10
3.1	Nämndernas uppföljningsansvar	10
3.2	Nämndernas årliga uppföljningsplan.....	10
3.3	Former för uppföljning	11
4	Allmänhetens insyn.....	12

1 Bakgrund

1.1 Syfte med programmet

Syftet med programmet är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare till en politisk strategisk nivå, förbättra uppföljningen och kontrollen samt att öka allmänhetens insyn.

1.2 Giltighet

Programmet gäller för en mandatperiod för all den verksamhet som kommunen upphandlar, vilket innebär att alla verksamhetsområden kan bli berörda.

1.3 Kommunallagen

När en kommun lämnat över en verksamhet till en privat utförare är kommunen fortfarande ansvarig gentemot medborgarna på samma sätt som om verksamheten hade bedrivits i kommunens egen regi.

Kommunernas ansvar för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare finns tydligt uttryckt i kommunallagen.

I korthet innebär det att kommuner, landsting och regioner ska:

- kontrollera och följa upp verksamheter som enligt avtal drivs av en privat utförare, och detta arbete ska vara strategiskt och systematiskt
- genom avtal se till att få information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i verksamheter som överlämnats till privata utförare
- se till att kommunala företag ger allmänheten insyn i verksamheter som de överlämnar till privata utförare
- i fullmäktige besluta om ett program för varje mandatperiod med generella mål och riktlinjer när verksamheterna drivs av privata utförare
- informera när enskilda personer kan välja mellan olika privata utförare

1.4 Definition av privata utförare

Med privata utförare avses enligt kommunallagen en juridisk person eller en enskild individ som har hand om utförandet av en kommunal angelägenhet. Det kan handla om olika företagsformer som aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, enskilda firmor, idéburna organisationer och kooperativa föreningar.

Programmet omfattar all verksamhet som tydligt riktar sig till invånarna och som utförs av privata utförare där kommunen är huvudman.

Fristående skolor och förskolor omfattas inte av programmet, eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte är upphandlad verksamhet, utan reglerad genom tillståndsgivning. Vid köp av enstaka platser, exempelvis köp av hem för vård av boende (HVB), har kommunen ansvaret för den individuella insatsen och inte för verksamheten som helhet. Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har tillsynsansvar för denna verksamhet.

1.5 Avgränsning

I Krokoms kommun gäller programmet för alla de kommunala verksamheter där kommunen upphandlar utförare. De krav som ställs i programmet kan endast påverka upphandlingsdokument och avtal som ligger framåt i tiden. Arbetet med uppföljning och insyn kommer således att successivt införas efter hand som nya avtal träffas med privata utförare.

2 Mål och riktlinjer

Kommunfullmäktige har fastställt övergripande mål som gäller för kommunens samtliga verksamheter. Dessa mål omfattar även de verksamheter som drivs av privata utförare på uppdrag av kommunen. Utifrån de övergripande målen har varje styrelse/nämnd formulerat ett antal underliggande mål. Fastställda mått är avsedda att användas för att säkerställa att verksamhet bedrivs och utvecklas i linje med målen.

Kommunfullmäktige ger varje styrelse och nämnd i uppdrag att med utgångspunkt i detta program ansvara för att säkerställa att upphandlade utförare inom nämndens eller styrelsens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten
- de mål, underliggande mål och styrdokument som kommunfullmäktige och styrelse/nämnd fastställer för respektive verksamhet i Krokoms kommun

Det är varje styrelses/nämnds ansvar att säkerställa att all verksamhet bedrivs i enlighet med angivna mål och riktlinjer. Dessa mål och riktlinjer ska framgå i de upphandlingsdokument som utgör underlag för upphandling samt i de avtal som tecknas med den privata utföraren.

Varje styrelse/nämnd ansvarar för att återrapportera måluppfyllelse och resultat kopplat till målen. Detta görs i samband med årsredovisning.

3 Uppföljning

När en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Uppföljning görs i huvudsak av två skäl:

- som kontroll av att uppdrag utförs i enlighet med mål, uppdragsbeskrivningar, upphandlingsdokument, anbud och avtal
- som ett led i att utveckla verksamheten i syfte att skapa förbättrade tjänster

Kravet på uppföljning och kontroll är starkare, ju mer beroende medborgarna är av den upphandlade verksamheten.

3.1 Nämndernas uppföljningsansvar

Utöver måluppfyllelse ska varje styrelse och nämnd ansvara för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal/uppdragsbeskrivningar som träffas med varje utförare.

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga och relevanta. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras. Kommunens möjligheter att besluta om sanktioner eller att häva ett avtal ska regleras i avtalet.

I avtalen ska det även säkras att utföraren är behjälplig vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register eller till andra myndigheter.

Uppdragsbeskrivningar som överenskommit med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare, ska följas upp i samma utsträckning. Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen och nämnderna inom sitt verksamhetsområde ansvar för att se till att verksamheterna drivs enligt lagar, föreskrifter, mål och riktlinjer, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten drivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detta gäller oavsett om verksamheten utförs i egen regi eller utförs av en privat utförare. I ansvaret ingår att följa upp och kontrollera verksamheten.

3.2 Nämndernas årliga uppföljningsplan

Varje styrelse/nämnd ska med kommunfullmäktiges program som grund utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp.

Planen ska följas upp av styrelse/nämnd och redovisas till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning.

Planen ska tydliggöra:

- Vad som ska följas upp, till exempel nyckeltal, mål, personaltäthet etc.
- Vilka former av uppföljning som kommer att användas. Till exempel tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtalsuppföljning etc.

- Vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningarna
- Tidplan och intervall för uppföljningen
- Former för och mottagare av återkoppling av uppföljning till styrelse/nämnd, till utförare och till allmänhet.

Förutom den regelbundna uppföljningen som ska presenteras i planen kan även särskild granskning inom vissa områden göras. Dessa områden utses antingen på förekommen anledning (till exempel ny lagstiftning) eller efter beslut av styrelse/nämnd eller ansvarig chef enligt gällande delegationsordning.

3.3 Former för uppföljning

Ovanstående uppföljningsplan behöver anpassas till den verksamhet som ska granskas. Detta innebär att styrelsen/nämnden måste ta ställning till vilken/vilka typer av uppföljning som ska användas, liksom frekvens och omfattning. I de fall där uppföljning och tillsyn är reglerat i lag, styr detta vilka typer av uppföljning som är möjlig.

4 Allmänhetens insyn

Varje styrelse/nämnd ska i avtal med privata utförare inhämta information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare.

Styrelsen/nämnden ska i sin begäran till utföraren precisera vilken information som efterfrågas.

Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det och informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs.

Information till allmänheten ges via kommunens olika kommunikationskanaler vilka definieras från fall till fall.